

ข้อมูลเกี่ยวกับการเข้าเป็นสมาชิก OECD ของไทย

1. ความร่วมมือไทย-OECD

1.1. ไทยมีความร่วมมือกับ OECD¹ ตั้งแต่ปี 2542 (ค.ศ. 1999) ด้วยการเข้าเป็นภาคีตราสาร International Understanding on Maritime Transport Principles ของ OECD ปัจจุบันไทยเป็นภาคีตราสารทางกฎหมายของ OECD รวม 12 ฉบับ (จาก 269 ฉบับ)

1.2. ระดับทวิภาคี ไทยร่วมมือกับ OECD ผ่านโครงการ Thailand-OECD Country Programme (CP) ตั้งแต่ปี 2561 (ค.ศ. 2018) ปัจจุบันอยู่ระหว่างดำเนินโครงการระยะที่ 2 (ปี 2566-2569)

1.3. ระดับภูมิภาค ไทยร่วมริเริ่มโครงการ OECD Southeast Asia Regional Programme (SEARP) เมื่อปี 2557 (ค.ศ. 2014) เพื่อส่งเสริมความร่วมมือระหว่าง OECD กับประเทศสมาชิกอาเซียน โดยไทยเคยเป็นประธาน SEARP ร่วมกับเกาหลีใต้ ในปี 2561 - 2565 (ค.ศ. 2018 - 2022) และล่าสุด ไทยร่วมเป็นเจ้าภาพ (co-host) กับออสเตรเลียและ OECD จัดการประชุม OECD Southeast Asia Regional Forum เมื่อวันที่ 2 พ.ค. 2568 ที่กรุงเทพฯ ทั้งนี้ ปัจจุบัน แคนาดาและฟิลิปปินส์เป็นประธานร่วมของ SEARP ระหว่างปี 2568 - 2571 (ค.ศ. 2025 - 2028)

2. การสมัครเป็นสมาชิก OECD ของไทย

2.1. ภาพรวม

2.1.1 ไทยแสดงเจตจำนงเข้าเป็นสมาชิก OECD เมื่อวันที่ 12 ก.พ. 2567 (ค.ศ. 2024) และ OECD มีมติเห็นชอบ Accession Roadmap สำหรับไทยเมื่อวันที่ 10 ก.ค. 2567

2.1.2 ต่อมา นายอนุทิน ชาญวีรกูล นายกรัฐมนตรี ได้ส่งมอบ (1) Initial Memorandum (IM) ซึ่งเป็นเอกสารประเมินตนเองของไทยต่อความสอดคล้องกับนโยบาย แนวปฏิบัติ และมาตรฐาน OECD และ (2) หนังสือแสดงเจตจำนงเพื่อเริ่มกระบวนการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาว่าด้วยการต่อต้านการให้สินบนแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศในการทำธุรกรรมทางธุรกิจระหว่างประเทศ (Convention on Combating Bribery of Foreign Public Officials in International Business Transactions หรือ OECD Anti-Bribery Convention (ABC)) ให้แก่นายฟรานติเชก รูซิกกา (Frantisek Ruzicka) รองเลขาธิการ OECD ในห้วงการเยือนไทยอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 8 ธ.ค. 2569

2.1.3 ปัจจุบัน ไทยอยู่ในช่วงการประเมินทางเทคนิค (Technical Review) โดย 25 คณะกรรมการของ OECD²

2.1.4 รัฐบาลมีนโยบายให้ไทยเข้าเป็นสมาชิก OECD ภายในปี 2571 (ค.ศ. 2028) (เดิมเคยตั้งเป้าไว้ที่ปี 2573 (ค.ศ. 2030))

2.1.5 เมื่อวันที่ 19 พ.ค. 2569 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบการแต่งตั้งคณะกรรมการกำกับการดำเนินงานในการเข้าเป็นสมาชิก OECD ของไทยโดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน และเห็นชอบการกำหนดตำแหน่งหัวหน้าศูนย์ปฏิบัติการประสานงานการเข้าเป็นสมาชิก OECD ของไทย (Chief Coordinator) เป็นผู้ประสานงาน ติดตาม

¹ OECD ตั้งเมื่อปี 2504 (ค.ศ. 1961) ปัจจุบันมีสมาชิก 38 ประเทศ ได้แก่ ออสเตรเลีย ออสเตรีย เบลเยียม แคนาดา โคลอมเบีย คอสตาริกา ซิลิ สาธารณรัฐเช็ก เดนมาร์ก เอสโตเนีย ฟินแลนด์ ฝรั่งเศส เยอรมนี กรีซ ฮังการี ไอซ์แลนด์ ไอร์แลนด์ อิสราเอล อิตาลี ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ ลัตเวีย ลิทัวเนีย ลักเซมเบิร์ก เม็กซิโก เนเธอร์แลนด์ นิวซีแลนด์ นอร์เวย์ โปแลนด์ โปรตุเกส สโลวาเกีย สโลวีเนีย สเปน สวีเดน สวิตเซอร์แลนด์ ตุรกี สหราชอาณาจักร และสหรัฐอเมริกา

² (1) Investment Committee and the Working Party on Responsible Business Conduct (2) Working Group on Bribery in International Business Transactions (3) Corporate Governance Committee (4) Committee on Financial Markets (5) Competition Committee (6) Committee on Fiscal Affairs (7) Environment Policy Committee (8) Chemicals and Biotechnology Committee (9) Public Governance Committee (10) Committee of Senior Budget Officials (11) Regulatory Policy Committee (12) Regional Development Policy Committee (13) Committee on Statistics and Statistical Policy (14) Economic and Development Review Committee (15) Education Policy Committee (16) Employment, Labour, and Social Affairs Committee (17) Health Committee (18) Trade Committee and the Working Party on Export Credits and Credit Guarantees (19) Committee for Agriculture (20) Fisheries Committee (21) Committee for Scientific and Technological Policy (22) Digital Policy Committee (23) Committee on Consumer Policy (24) Steel Committee และ (25) Shipbuilding Committee

และเร่งรัดกระบวนการเข้าเป็นสมาชิก OECD ของไทย ทั้งนี้ การประชุมคณะกรรมการฯ ครั้งที่ 1/2569 คาดว่าจะมีขึ้นในช่วง ส.ค. 2569 ซึ่งจะมีการแต่งตั้งบุคคลเพื่อดำรงตำแหน่ง Chief Coordinator ด้วย

2.1.6 ศูนย์ปฏิบัติการฯ จะตั้งอยู่ที่กรุงเทพฯ และกรุงปารีส เพื่อสนับสนุนด้านเทคนิค รวมถึงรวบรวมข้อมูล การตอบแบบสอบถาม การประสานหน่วยงานภายในประเทศและคณะกรรมการ/คณะทำงานของ OECD ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนแก้ไขอุปสรรคในแต่ละสาขานโยบาย

2.2. กระบวนการตัดสินใจรับสมาชิกใหม่จะขึ้นอยู่กับคณะมนตรี OECD ซึ่งประกอบด้วยประเทศสมาชิกทั้งหมด โดยใช้มติเอกฉันท์ในทุกขั้นตอน ดังนั้น ประเทศผู้สมัครจึงต้องได้รับการสนับสนุนจากประเทศสมาชิกอย่างต่อเนื่อง ปัจจุบัน มีประเทศที่อยู่ในกระบวนการสมัครเป็นสมาชิก OECD 8 ประเทศ (เปรู บราซิล³ อาร์เจนตินา โรมาเนีย บัลแกเรีย โครเอเชีย อินโดนีเซีย และไทย)

2.3. หน่วยงานหลักที่รับผิดชอบ ได้แก่ (1) กระทรวงการต่างประเทศ ด้านการประสานงานระหว่างไทยกับ OECD (2) สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ด้านการประสานงานระหว่างหน่วยงานในประเทศ และ (3) สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ด้านการปรับปรุงกฎหมายให้สอดคล้องกับ OECD

2.4. กระทรวงการต่างประเทศมีบทบาทในการกิจ ดังนี้ (1) ส่งเสริมให้ประเทศสมาชิก OECD ให้ political support ต่อการเข้าเป็นสมาชิกของไทย รวมถึงการเยือนระดับสูงอย่างสม่ำเสมอ อาทิ การเยือนไทยของเลขาธิการ OECD (เคยเยือนแล้ว 2 ครั้ง เมื่อ ต.ค. 2567 และ พ.ค. 2568 โดยครั้งต่อไปจะเป็นการเข้าร่วม IMF - World Bank Annual Meetings ระหว่าง 14 - 16 ต.ค. 2569 และการประชุม Accession Meeting ระหว่าง 23 - 24 พ.ย. 2569) และ (2) ติดตามท่าทีและมีปฏิสัมพันธ์เชิงรุกกับ OECD และประเทศสมาชิกเพื่อสร้างความเข้าใจและการสนับสนุนต่อจุดยืนของไทย รวมทั้งผลักดันโครงการ capacity building ระหว่างไทย OECD และประเทศสมาชิก

2.5. ความร่วมมือด้าน capacity building

2.5.1. ในภาพรวม สาขาที่ไทยให้ความสำคัญมี 6 ด้าน ได้แก่ (1) นโยบายการลงทุน รวมถึง Responsible Business Conduct (RBC) (2) การต่อต้านการให้สินบน (3) การพัฒนาทุนมนุษย์และการศึกษา (4) ความยั่งยืนและการเปลี่ยนผ่านสีเขียว (5) AI และการเปลี่ยนผ่านด้านดิจิทัล และ (6) ความครอบคลุมทางสังคม

2.5.2. ประเทศสมาชิก OECD ได้จัดกิจกรรมส่งเสริม capacity building หลายรายการ อาทิ (1) ออสเตรเลีย จัดกิจกรรม Masterclass ผูกอบรมข้าราชการไทยที่ออสเตรเลียทุกปีตั้งแต่ปี 2568 (2) ญี่ปุ่น จัดสัมมนาด้าน AI ในกรอบ SEARP และสนับสนุนการจัด workshop ให้ไทยในหัวข้อต่าง ๆ (3) สาธารณรัฐเกาหลี จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเข้าเป็นสมาชิก (4) สหราชอาณาจักร จัดสัมมนาด้าน economic security และ investment screening (5) โปแลนด์ ด้าน public integrity และ (6) กลุ่มประเทศนอร์ดิก ด้านการต่อต้านคอร์รัปชัน ซึ่งมีกำหนดจัด workshop ให้ไทยในช่วง พ.ย. 2569 ฯลฯ

3. การประชุมคณะมนตรี OECD ระดับรัฐมนตรี (OECD Ministerial Council Meeting: MCM) ประจำปี ค.ศ. 2026

3.1. MCM เป็นการประชุมระดับสูงสุดประจำปีของ OECD โดยปีนี้จัดขึ้นระหว่างวันที่ 3 - 4 มิ.ย. 2569 ณ สำนักงานใหญ่ OECD กรุงปารีส ภายใต้หัวข้อหลัก “Getting Industrial Policies Right for Open Markets, Growth and Prosperity” ซึ่ง รรณม./รรว.กต. นำทีมประเทศไทยเข้าร่วม พร้อมด้วย ผช.รรต.กต. ศรัณย์ฯ ผช.รรต.พณ. กิริฎาฯ ผช.รรต.กค. สันติธราฯ และผู้แทนการค้าไทยวิระพงษ์ฯ

3.2. ในห้วงการประชุม รรณม./รรว.กต. ได้หารือทวิภาคีกับเลขาธิการ OECD ผู้แทนระดับรัฐมนตรีของบัลแกเรีย ฟินแลนด์ และญี่ปุ่น โดยทุกฝ่ายสนับสนุนกระบวนการเข้าเป็นสมาชิก OECD ของไทย

3.3. ผู้แทนไทยยังได้เข้าร่วมกิจกรรมคู่ขนานต่าง ๆ สำหรับประเทศที่อยู่ระหว่างกระบวนการเข้าเป็นสมาชิก OECD เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างกันโดยให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน การมีกลไกประสานงานภายในประเทศที่มีประสิทธิภาพ และการสื่อสารกับสาธารณชนอย่างต่อเนื่องและเข้าใจง่าย

³ อยู่ระหว่างการระงับกระบวนการเข้าเป็นสมาชิกชั่วคราวภายหลังเปลี่ยนรัฐบาลเมื่อปี 2566